

Sygn. akt VII U 1328/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. do SO Jarosław Matuszczak

Protokolant: referent stażysta Magdalena Szczygieł

po rozpoznaniu w dniu 22 października 2015 r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy ubezpieczonej A. B.

przeciwko Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania od decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. z dnia 1 czerwca 2015 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje A. B. prawo do emerytury począwszy od dnia 01 kwietnia 2015 r. oraz stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w sprawie.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 01 czerwca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonej A. B. warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2013. r. poz. 1442 ze zm.), dalej: ustawa. Organ rentowy nie uwzględnił ubezpieczonej pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w okresie od dnia 01 grudnia 1990 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. w ramach zatrudnienia w Zakładach Radiowych (...) S.A. w B. (uprzednio (...) S.A. w B.) jako pracy wskazane w wykazie A dział XIV pozycja 24 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. nr 8 poz. 43)

(k. 18 akt rentowych i k. 5, 20 akt sprawy).

Odwołanie z dnia 23 czerwca 2015 r. od powyższej decyzji pozwanego organu rentowego wniosła ubezpieczona A. B., zaskarżając decyzję w całości i wnosząc o jej zmianę oraz przyznanie prawa do wnioskowanego świadczenia

(k. 2 akt sprawy).

W odpowiedzi z dnia 14 lipca 2015r. na odwołanie ubezpieczonej pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji

(k. 6 akt sprawy).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona A. B. zd. K., urodzona dnia (...), Wymagany wiek 55 lat ubezpieczona ukończyła w dniu 29 maja 2015 r.

Okoliczności bezsporne, nadto: wniosek ubezpieczonej o emeryturę – k. 1-4 akt rentowych

W zakładzie (...) S.A. w B. i u jego następcy prawnego Zakładach Radiowych (...) S.A. w B. ubezpieczona była zatrudniona od dnia 28 czerwca 1978 r. do dnia 30 września 1999 r. przy czym w okresie od dnia 16 września 1981 r. do dnia 30 listopada 1990 r. zatrudniona była na stanowisku robotnika magazynowego w magazynie chemicznym. Następnie, na skutek awansu zawodowego, w okresie od dnia 01 grudnia 1990 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. A. B. była zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładach Radiowych (...) S.A. w B. (uprzednio (...) S.A. w B.) na stanowisku kierownika magazynu chemicznego. W tym czasie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała w warunkach szczególnych prace w zakresie zabezpieczania pomieszczeń magazynowych i krawalni oraz materiałów (prawidłowe ich składowanie, konserwację i prawidłową eksploatację maszyn i urządzeń) przed zniszczeniem, kradzieżą, pożarem itp., organizacja sprawnego wyładunku, załadunku, pracy przy przyjmowaniu materiałów, rejestrowanie obrotów magazynowych, terminowe przekazywanie dokumentów do FF (ogólny cel pracy stanowiska). Przy wykonywaniu swoich obowiązków mogła wyręczać się pracownikami magazynowymi, jednakże organizowała, nadzorowała i kontrolowała ich pracę a za ich działania i zaniedbania odpowiadała jak za własne (pkt 7). Jako kierownik magazynu chemicznego ubezpieczona zajmowała się przyjmowaniem materiałów do magazynu, ich wydawaniem jak również odpowiadała za nadzorowanie pracy robotników magazynu. Pracowała stale w pomieszczeniach magazynowych w których jako podstawowe wykonywane są prace magazynowe, załadunkowe i rozładunkowe.

Praca ubezpieczonej w spornym okresie oznaczała pracę tzw. pracującego kierownika – brała ona bezpośrednio udział we wszystkich czynnościach wykonywanych przez podległych pracowników, a jedynie ponadto całość pracy nadzorowała i dozorowała stale. Ubezpieczona dodatkowo ponosiła odpowiedzialność materialną za stany magazynowe. Odpowiadała za dokumentację związaną z całością gospodarki magazynowej: rejestrowała wejścia asortymentu na stan magazynu oraz odnotowywała zejście asortymentu ze stanu magazynu – tworzyła ilościową ewidencję stanu i ruchu zapasów magazynowych. Obciążało ją również wydawanie materiałów z magazynu zgodnie obowiązującą dokumentacją rozchodową, po jej sprawdzeniu od strony formalnej i merytorycznej.

A. B. wykonywała pracę kierownika magazynu w tych samych pomieszczeniach, w jakich pracowali robotnicy magazynowi – mając do dyspozycji wyodrębnione stanowisko pracy, przy którym rejestrowała przychody i rozchody materiałów magazynowych. Nie było to osobne pomieszczenie poza magazynem.

Z tytułu rodzaju i charakteru wykonywanej pracy ubezpieczona otrzymywała dodatek za pracę w warunkach szczególnych – oznaczony w liście płac za kwiecień 1999 r. jako „SZK.,1-2 GR” (trzecia pozycja od góry) w kwocie 24 zł.

Dowód: świadectwo pracy z dnia 30 września 1999 r. – k. 8 akt rentowych i k. 17 akt sprawy, świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 19 września 2012 r. – k. 7 akt rentowych i k. 3, 18 akt sprawy, karta stanowiskowa pracy – k. 30-33 akt sprawy, umowa o pracę z dnia 01 grudnia 01 grudnia 1990 r. – k. 24 akt sprawy, legitymacja ubezpieczeniowa – k. 25 akt sprawy, stanowiskowa karta służby – k. 30-32 akt sprawy, zeznania ubezpieczonej – protokół skrócony k. 34-35 akt sprawy, protokół elektroniczny k. 36 akt sprawy, lista płac – k. 33 akt sprawy

Ubezpieczona w dniu 30 kwietnia 2015 r. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach.

Ubezpieczona nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczona udowodniła według stanu na dzień 01 stycznia 1999 r. staż sumaryczny 20 lat, 6 miesięcy i 3 dni, równy ilości okresów składkowych, jednakże nie udowodniła wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Zaskarżoną w sprawie decyzją z dnia 01 czerwca 2015 r. pozwany organ rentowy odmówił ubezpieczonej A. B. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, tj. wobec nie udowodnienia wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy zaliczył ubezpieczonej do stażu pracy w warunkach szczególnych pracę w okresie od dnia 16 września 1981 r. do dnia 30 listopada 1990 r. (na stanowisku robotnika magazynowego w magazynie chemicznym). Nie uwzględnił natomiast okresu zatrudnienia po dniu 30 listopada 1990 r.

Okoliczności bezsporne, nadto: wniosek ubezpieczonej o emeryturę – k. 1-4 akt rentowych, decyzja pozwanego o odmowie prawa do emerytury z dnia 01 czerwca 2015 r. – k. 18 akt rentowych i k. 5, 20 akt sprawy

Sąd zważył, co następuje:

I. Ocena dowodów:

Powyższy stan faktyczny był w części niesporny, a dokumenty urzędowe i prywatne przedłożone przez ubezpieczoną i znajdujące się w aktach organu rentowego dodatkowo go potwierdzały. W spornym zakresie, dotyczącym charakteru pracy A. B., sąd fakty istotne dla rozpoznania sprawy ustalił na podstawie dokumentów prywatnych i ich odpisów zgromadzonych w aktach niniejszej sprawy i aktach rentowych pozwanego organu, w szczególności listy płac i stanowiskowej karty służby, których prawdziwość i autentyczność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia ich wiarygodności z urzędu.

Sąd oparł się także na świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, uznając je za wiarygodne, mimo jego kwestionowania przez pozwany organ.

W myśl art. 253 k.p.c. zdanie drugie, wobec zakwestionowania przez pozwany organ prawdziwości tego dokumentu, to na ubezpieczonym spoczywał obowiązek udowodnienia, że oświadczenie w nim zawarte, prawdziwie relacjonuje fakty. A. B. podołała temu obowiązkowi, udowadniając prawdziwość zaświadczenia za pomocą listy płac i stanowiskowej karty służby a także za pomocą swoich zeznań. Wprawdzie lista płac dotyczyła kwietnia 1999 r. niemniej jednak stanowisko powódki nie zmieniło się od 01 grudnia 1990 r. do 30 września 1999 r. i taki też okres obejmowało świadectwo (por. kserokopia k. 3 i oryginał w aktach rentowych k.7)

Podstawę ustaleń stanu faktycznego stanowiły także ubezpieczonej A. B., które korespondowały z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym.

II. Podstawa prawna rozstrzygnięcia:

Odwołanie A. B. zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia ustalenia prawa ubezpieczonej do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 748), dalej: ustawa, zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet,
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,

3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Podkreślenia wymaga, iż art. 184 ust 2 powyższej ustawy zmieniony został przez art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r. nr 637) z dniem 01 stycznia 2013r., co skutkuje tym iż od 01 stycznia 2013 r. celem uzyskania uprawnienia do emerytury w warunkach szczególnych nie ma konieczności spełniania przez ubezpieczonych przesłanki rozwiązania stosunku pracy.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. nr 8 poz. 43, dalej w uzasadnieniu przywoływane jako rozporządzenie). Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W wykazie A – prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego – stanowiącym załącznik do rozporządzenia:

- w dziale XIV (Prace różne) pod pozycją 24 wskazana została kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie
- w dziale IV (W chemii) pod pozycją 40 wskazano prace magazynowe, załadunkowe, rozładunkowe, transport oraz konfekcjonowanie surowców, półproduktów i wyrobów gotowych - pylistych, toksycznych, żrących, parzących i wybuchowych.

Zgodnie z § 2 ust. 1 powołanego wyżej rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2).

W postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84, za: Lex), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez k.p.c. środkami dowodowymi.

Bezspornym było, iż ubezpieczona w dniu 29 maja 2015 r. osiągnęła 55 rok życia, nie przystąpiła do otwartego funduszu emerytalnego oraz posiadała wymagany 20-letni ogólny staż pracy okresów składkowych i nieskładkowych.

Przedmiotem sporu pozostawało dokonanie przez Sąd ustaleń w zakresie tego, czy za zatrudnienie w szczególnych warunkach kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozoru inżynieryjno-technicznym na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie – przy pracach

magazynowych, załadunkowych i rozładunkowych – uznać można było sporny okres zatrudnienia ubezpieczonej od dnia 01 grudnia 1990 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. w Zakładach Radiowych (...) S.A. w B. (uprzednio (...) S.A. w B.).

W ocenie Sądu, fakt wykonywania przez ubezpieczoną pracy w szczególnych warunkach w spornych okresach znajduje potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym (świadczenia pracy, świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, a zwłaszcza stanowiskowa karta służby i lista płac z kwietnia 1999 r.). Niewątpliwie faktyczny rodzaj pracy ubezpieczonej został potwierdzony także jej zeznaniami.

Sąd w niniejszym składzie podziela przy tym pogląd judykatury, iż czynności ogólnie pojętego nadzoru lub kontroli w procesie produkcji wykonywanej w wydziałach i oddziałach, w których zatrudnieni są pracownicy wykonujący pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, objęte poz. 24 działu XIV wykazu A rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), to te czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, a więc polegające na bezpośrednim nadzorze i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Jeśli zatem czynności te wykonywane są w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowisku pracy związanym z kontrolą międzyoperacyjną, kontrolą jakości produkcji i usług oraz dozorem inżynieryjno-technicznym, to okres wykonywania tej pracy jest okresem pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 23 sierpnia 2012 r., III AUa 366/12, opubl. orzeczenia.ms.gov.pl).

Jeśli czynności ogólnie pojętej kontroli oraz dozoru inżynieryjno-technicznego wykonywane są stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowisku pracy związanym z określoną w pkt 24 działu XIV wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia kontrolą lub dozorem inżynieryjno-technicznym, to okres wykonywania tej pracy jest okresem pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach przewidzianych w rozporządzeniu, niezależnie od tego ile czasu pracownik poświęca na bezpośredni dozór pracowników, a ile na inne czynności ściśle związane ze sprawowanym dozorem i stanowiące jego integralną część, takie jak sporządzanie związanej z nim dokumentacji.

Z dokładnego brzmienia pkt 24 działu XIV wykazu A do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) wynika, że warunkiem zakwalifikowania tego rodzaju kontroli i dozoru jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych jest to, aby na oddziałach i wydziałach, na których są one wykonywane, jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w wykazie. Oznacza to, że objęcie takim nadzorem lub kontrolą także innych niż wymienione w wykazie prac nie wyłącza zakwalifikowania samego nadzoru lub kontroli jako pracy w szczególnych warunkach, jeżeli te inne (podlegające dozorowi lub kontroli) prace nie są na danym oddziale lub wydziale podstawowe (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2012 r., I UK 360/11, za: Lex).

Jedynie wykonywanie czynności niemających związku z wykonywaniem bezpośredniego dozoru nad procesem produkcji, w ramach zakresu obowiązków na danym stanowisku pracy, uniemożliwia sprawowanie dozoru stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a w konsekwencji wyłącza zaliczenie takiego okresu zatrudnienia do pracy w szczególnych warunkach (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 22 sierpnia 2012 r., III AUa 374/12, opubl. orzeczenia.ms.gov.pl).

Postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie wykazało, że ubezpieczona zajmowała się w spornym okresie bezpośrednim nadzorem, o jakim mowa w cytowanych wyżej orzeczeniach.

W okresie wcześniejszym od spornego tj. od dnia 16 września 1981 r. do dnia 30 listopada 1990 r. ubezpieczona była zatrudniona na stanowisku robotnika magazynowego w magazynie chemicznym – który to okres pozwany organ zaliczył wnioskodawczyni do stażu pracy w warunkach szczególnych, co wynika wprost z zestawienia świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 19 września 2012 r. (k. 7 akt rentowych i k. 3, 18 akt sprawy) z

kartą przebiegu zatrudnienia wnioskodawczyni (przedostatnia rubryka górnej tabeli – k. 17 akt rentowych i k. 4 akt sprawy).

W spornym natomiast okresie, jak ustalił Sąd Okręgowy, ubezpieczona awansowała na stanowisko tego samego magazynu chemicznego, w którym uprzednio – w niespornym okresie – wykonywała pracę robotnika magazynowego. Jako kierownik magazynu chemicznego ubezpieczona zajmowała się przyjmowaniem materiałów do magazynu, ich wydawaniem jak również odpowiadała za nadzorowanie pracy robotników magazynu.

Ubezpieczona z racji pełnionej funkcji odpowiadała za zabezpieczenie pomieszczeń magazynowych przed zniszczeniem, kradzieżą i pożarem, nadto za prawidłowe składowanie zapasów magazynowych, zapewniających zachowanie ich właściwości. Organizowała także załadunek i rozładunek przy przyjmowaniu materiałów i rejestrowaniu obrotów magazynowych. Czynności te z racji swojego charakteru musiały być wykonywane w tym samym miejscu, w którym pracowała wcześniej jako robotnik. Wynikało to także z zeznań samej ubezpieczonej. Miała wprawdzie do dyspozycji wyodrębnione stanowisko pracy, przy którym rejestrowała przychody i rozchody materiałów magazynowych, jednakże nie było to osobne pomieszczenie, położone poza magazynem. Dobitnie zaś fakt, iż sam pracodawca zaliczył pracę ubezpieczonej w spornym okresie do pracy w warunkach szczególnych, potwierdza dodatkowo okoliczność, iż właśnie z tytułu rodzaju i charakteru wykonywanej pracy ubezpieczona, także jako kierownik magazynu, otrzymywała dodatek za pracę w warunkach szczególnych – oznaczony w liście płac za kwiecień 1999 r. jako „SZK,.1-2 GR” (trzecia pozycja od góry) w kwocie 24 zł (k. 33 akt sprawy).

Sąd zatem nie miał wątpliwości, iż praca ubezpieczonej w spornym okresie oznaczała pracę tzw. pracującego kierownika – brała ona bezpośrednio udział we wszystkich czynnościach wykonywanych przez pracowników, a jedynie ponadto całość pracy nadzorowała i dozorowała stale.

Tym samym w ocenie Sądu spełniona została przesłanka nadzorowania przez ubezpieczoną innych prac wykonywanych w warunkach szczególnych, o których jest mowa w wykazie, o której także jednoznacznie wypowiada się cytowane orzecznictwo, przy czym praca ta była wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy, w sposób stały (bez przerw na inne rodzajowo obowiązki). Spełniała zatem wymóg skierowany także do kontrolującego czy dozorującego wymaga się aby praca z pkt 24 była wykonywana stale i pełnym wymiarze czasu pracy na danym stanowisku (§ 2 rozporządzenia) (por. z wielu postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2012 r., I UK 360/11 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2011 r., II UK 48/11, opubl. www.sn.pl).

Na szczególny charakter prac ubezpieczonej niewątpliwie wskazuje także treść – jedynego przedłożonego w sprawie – świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 19 września 2012 r. (k. 7 akt rentowych). Dokument ten szczegółowo, z przywołaniem odpowiednich przepisów zarządzenia resortowego - zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. MG. z 1985 r. nr 1 poz. 1), dalej: zarządzenie resortowe – wskazują na konkretne zapisy w zakresie kwalifikacji prac ubezpieczonego do pracy w warunkach szczególnych. Wskazano bowiem na wykaz A dział XIV pozycję 24 (kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie) punkt 1 (stanowiska pracy, na których prace wykonywane są w warunkach szczególnych - stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, przy stanowisku wymienionym w wykazie) oraz wykaz A dział IV pozycję 40 (m.in. prace magazynowe, załadunkowe, rozładunkowe) punkt 2 (magazynier - robotnik magazynowy) – zatem dokładnie te prace, które, jak ustalił Sąd, faktycznie stale i w pełnym zakresie czasu pracy wykonywała w spornych okresach skarżąca.

Zarządzenia resortowe w tym wskazywane powyżej, nie są, co oczywiste, źródłem powszechnie obowiązującego prawa i stanowią jedynie pomocnicze akty prawa niższego rzędu oraz dokumenty dotyczące jedynie konkretnych zakładów pracy, do których odwoływali się poszczególni pracodawcy, wskazując w dokumentacji pracowniczej (świadectwach wykonywania pracy w warunkach szczególnych) na rodzaje wykonywanej przez pracowników pracy. Wykazy resortowe wydane na podstawie § 1 ust. 2 i 3 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku

emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mają charakter informacyjny, techniczno - porządkujący, uściślający oraz mogą mieć znaczenie w sferze dowodowej, stanowiąc podstawę domniemania faktycznego. Kluczowym i podstawowym dokumentem w tym zakresie pozostaje cytowane powyżej rozporządzenie (por. Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2012 r., I UK 403/11, opubl. www.sn.pl). Jednakże z faktu, że właściwy minister, kierownik urzędu centralnego lub centralny związek spółdzielczy w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalił w podległych i nadzorowanych zakładach pracy, że dane stanowisko pracy jest stanowiskiem pracy w szczególnych warunkach, może płynąć domniemanie faktyczne (art. 231 k.p.c.), że praca na tym stanowisku w istocie wykonywana była w takich warunkach i odwrotnie, brak konkretnego stanowiska pracy w takim wykazie może - w kontekście całokształtu ustaleń faktycznych - stanowić negatywną przesłankę dowodową (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2010 r., II UK 218/09; podobnie wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2011 r., I UK 164/11, za: www.sn.pl).

Nie ma przy tym znaczenia ile dokładnie czasu ubezpieczona poświęcała czasu na sam nadzór, ponieważ czynności ogólnie pojętej kontroli oraz dozoru inżynieryjno-technicznego wykonywane są stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowisku pracy związanym z określoną w pkt 24 działu XIV wykazu A rozporządzenia kontrolą lub dozorem inżynieryjno-technicznym, to okres wykonywania tej pracy jest okresem pracy uzasadniającym prawo do świadczeń na zasadach przewidzianych w rozporządzeniu, niezależnie od tego ile czasu pracownik poświęca na bezpośredni dozór pracowników, a ile na inne czynności ściśle związane ze sprawowanym dozorem i stanowiące jego integralną część, takie jak sporządzanie związanej z nim dokumentacji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 r., II UK 31/09, za: Lex).

Analizując tę kwestię, sąd ustalił, że A. B. niewątpliwie obciążały obowiązki o charakterze administracyjnym, jednakże stanowiły faktycznie zupełnie poboczną część jej pracy, a do drugie wynikały wprost i wyłącznie właśnie z faktu pełnienia nadzoru i kontroli. W zakresie obowiązków kierowniczych, skarżąca ponosiła odpowiedzialność materialną za stany magazynowe. Odpowiadała za dokumentację związaną z całością gospodarki magazynowej: rejestrowała wejścia asortymentu na stan magazynu oraz odnotowywała zejście asortymentu ze stanu magazynu – tworzyła ilościową ewidencję stanu i ruchu zapasów magazynowych. To wnioskodawczynię obciążało wydawanie materiałów z magazynu zgodnie obowiązującą dokumentacją rozchodową, po jej sprawdzeniu od strony formalnej i merytorycznej. Wszystkie te czynności były jednak ściśle związane z kontrolą i nadzorem nad pracownikami magazynu chemicznego i co należy ponownie podkreślić, wykonywane w tych samych pomieszczeniach, w jakich pracowali robotnicy magazynowi (pracujących w warunkach szczególnych tak samo jak ona we wcześniejszym, niespornym okresie pracy w charakterze robotnika magazynowego).

Wobec udowodnienia wykonywania stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych, ubezpieczona A. B. spełniła wszystkie przesłanki dla nabycia emerytury w obniżonym wieku, ponieważ osiągnął 55 rok życia, na dzień złożenia wniosku udokumentowała okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 20 lat, nie przystąpiła do otwartego funduszu emerytalnego, a także spełniła przesłankę udokumentowania stażu co najmniej 15 lat pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

W rezultacie, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami prawa materialnego, sąd zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego z dnia 01 czerwca 2015 r. i przyznał ubezpieczonej A. B. prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 01 kwietnia 2015 r., omyłkowo przyznając prawo do świadczenia od miesiąca złożenia wniosku w sytuacji, kiedy dopiero w dniu 29 maja 2015 r. wnioskodawczyni spełniła ostatni wymóg skutecznego ubiegania się o świadczenie tj. ukończyła wymagany ustawą wiek 55 lat.

Sąd Okręgowy wziął pod uwagę fakt, iż wniosek o emeryturę ubezpieczona złożył w dniu 30 kwietnia 2013 r. oraz dyspozycję art. 129 ust. 1 cyt. ustawy, zgodnie z którym świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca w którym zgłoszono wniosek.

Zgodnie z art. 118 ust. 1a ustawy, w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień

wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 września 2007 r. OTK-A 2007/8/97 powyższy przepis należy rozumieć w ten sposób, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uznaje się dzień wpływu prawomocnego orzeczenia tylko w sytuacji, gdy za nie ustalenie tych okoliczności nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy.

W sprawie okoliczności, na podstawie których Sąd uznał odwołanie ubezpieczonej za zasadne zostały ostatecznie wyjaśnione w drodze uzupełnienia materiału dowodowego o dodatkowe dokumenty i zeznania ubezpieczonej wyjaśniające zakres obowiązków i charakter jej pracy, co uzasadniało orzeczenie na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy o nie stwierdzeniu odpowiedzialności organu za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.